

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:30 uur d.d. 7 juni – 10:30 uur d.d. 8 juni

5.1.2e

Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Nederlanders die in aanmerking komen voor een bevolkingsonderzoek Mensen die zich hebben, of willen, laten testen door de GGD Verpleeghuisbewoners 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Luchtvaartmaatschappijen, touringcarbedrijven, horeca Jeugdgedetineerden en hun begeleiders 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Virologen, microbiologen en vliegexperts

Samenvatting

- De Telegraaf meldt dat de 'chaos' rond de coronalijn nog altijd niet ten einde is. 'Doodnerveuze burgers die bellen naar de GGD voor de uitslag van hun test zouden nul op rekest krijgen, terwijl al bekend is of ze wel of niet zijn besmet'. De krant sprak werknemers die 'telefoondiensten' draaien. Zij geven in veel gevallen, uitdrukkelijk tegen de richtlijnen in, alsnog het resultaat de testen omdat ze meeleven met de ongerusten mensen die ze aan de lijn krijgen. Volgens de personeelsleden wacht het merendeel van de mensen meer dan 60 uur op de uitslag en zouden nog ruim 4.000 mensen moeten worden teruggebeld. De GGD ontkent dat er een groot probleem is en veroordeelt de werkwijze van het personeel. De GGD geeft aan dat niet iedereen binnen 48 uur de uitslag krijgt, mede doordat zij personen niet direct telefonisch te pakken krijgen.
- Het AD kopt: 'Komende jaren ruim 500 extra borstkankersterfgevallen door impact corona'. Zo zou blijken uit berekeningen van het Alexander Monro Ziekenhuis door het stopzetten van het bevolkingsonderzoek. Medici zijn blij dat alle bevolkingsonderzoeken weer worden hervat en doet een beroep op het RIVM om bij een nieuwe coronagolf de onderzoeken niet opnieuw stil te leggen. Wel zijn er zorgen over de ontstaande wachttijden, doordat veel regio's al voor de crisis met achterstanden kampten, en een stukje meer aan operaties. Het RIVM reageert op de oproep en hoopt de onderzoeken niet stil te hoeven leggen bij een tweede coronagolf, maar zal de hoeveelheid uitnodigen aanpassen naar de capaciteit van de zorg.
- Volgens jurist en onderzoeker in de ouderenzorg Brenda Frederiks (Amsterdam UMC) worden er dagelijks mensenrechten geschonden in verpleeghuizen, omdat er geen enkele reden meer is om oude mensen tegen hun wil op te sluiten. Volgens Frederiks is er sprake van willekeur bij verpleeghuizen: "Het ene verpleeghuis is strenger dan het andere". De NRC maakt een reportage waarin schijnende verhalen ter sprake komen zoals van families die moeten kiezen wie er als enige op bezoek mag bij hun ouders.
- D66 wil weten of de Nederlandse overheid betrokken is geweest bij de deal tussen Nederlandse onderzoekers die een mogelijk coronamedicijn hebben ontwikkeld en een Amerikaanse farmaceut die het exclusief op de markt mag brengen. Kamerlid Jan Paternotte wil weten of minister De Jonge "heeft meegekeken om misschien wel mogelijk te maken dat een Europese farmaceut dit had gemaakt. Dan zou het onder de Europese regels vallen en dan weet je zeker dat er ook een verspreiding plaatsvindt die ervoor zorgt dat landen die het nodig hebben het ook kunnen gebruiken."
- De vragen en discussie rondom de mogelijkheid om besmet te raken met corona in een vliegtuig blijven aanhouden. Luchtvaartdeskundige Joris Melkert is ervan overtuigd dat dit gevaar klein is door de luchtfilters. Arts-microbioloog Andreas Voss bevestigt dat vliegtuigen betere luchtcirculatie hebben maar maakt zich zorgen over langere vluchten. "Ik weet niet hoe ze dat met die mondkapjes willen doen als het vliegtuig van voor tot achter volgepakt is. Al is het alleen maar om te eten en te drinken".
- Blijvende aandacht voor de touringcarbedrijven die het onbegrijpelijk vinden dat iedereen zomaar de trein in mag, mits zij een mondkapje dragen, of mogen reizen met het vliegtuig, maar niet op die manier in een touringcar mogen zitten. De bedrijven vinden dat er met twee maten worden gemeten. De bedrijven willen zich niet langer aan de maatregelen houden. Ze willen gaan rijden met 30 passagiers, i.p.v. met 12 of 15 reizigers en vanaf 1 juli weer met volle bussen rijden. Een gang naar de rechter of acties sluiten de touringcarbedrijven niet uit. Veiligheidsregio's geven aan te handhaven op de huidige coronaregels.
- Volgens de Veiligheidsregio's zijn zondag de demonstraties tegen racisme en politiegeweld in Maastricht en Zwolle rustig verlopen. Deelnemers hielden zich aan de coronamaatregelen, zoals de 1,5 meter afstand.

Karakterisering berichtgeving

- Maandag openen De Volkskrant en Telegraaf met coronanieuws; 'Het nieuwe normaal in de zorg' (de Volkskrant). 'Nul op rekest na coronatest' (De Telegraaf). Trouw, NRC en AD hebben op de voorpagina aandacht voor de betogingen tegen racisme. FD heeft aandacht voor de eerste (bijna lege) retourvlucht van KLM naar Hongkong.
- De Telegraaf meldt dat de chaos rond de coronalist nog altijd niet ten einde is. De Telegraaf sprak werknemers die 'telefoon diensten' draaien. Zij geven in veel gevallen uitdrukkelijk tegen de richtlijnen in, alsnog het resultaat de testen omdat ze meeleven met de ongerusten mensen die ze aan de lijn krijgen. Een van de medewerkers zegt "Het is chaos", de ander: "Het is eerder regel dan uitzondering". De GGD ontkent dat er een groot probleem is en veroordeelt de werkwijze van het personeel.
- AD: 'Komende jaren ruim 500 extra borstkankersterfgevallen door impact corona'.
- Media benoemen dat sinds vandaag de basisscholen weer 'helemaal open' zijn. Ook schrijven zij dat RIVM-onderzoek heeft aangetoond dat kinderen een ondergeschikte rol spelen in de verspreiding van het virus.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)*Slachtofferaantallen*

- Zondag liggen 96 mensen met het coronavirus op de ic's van ziekenhuizen, evenveel als op zaterdag. Zo meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Volgens *Ernst Kuipers (voorzitter Landelijk Netwerk Acute Zorg)* is de corona-drukke op de ic's "onveranderd laag". Hij geeft aan dat het belangrijk is dat de zorg voor andere patiënten snel meer op gang komt.
- De Volkskrant geeft aan dat sinds iedereen met milde klachten getest kan worden, de nieuwe besmettingsaantallen dagelijks tussen de 150 en 200 schommelen.
- Nieuw-Zeeland lijkt verlost van het coronavirus. Maandag heeft de laatste patiënt die nog ziekteverschijnselen vertoonde te horen gekregen genezen te zijn en mocht daarop uit isolatie.

Identiteiten

- In de Spijkenisser jeugdgevangenis De Hartelborgt zijn 7 groepsleiders besmet en zitten thuis in quarantaine. De negentig gevangenen tussen de 12 en 23 jaar hebben geen symptomen die duiden op corona.

Scenario's

- Microbioloog Marc Bonten zegt over een mogelijke tweede golf dat deze ons minder zou overrompelen dan de eerste heeft gedaan. "Feitelijk ligt dat virus op de loer en wacht op omstandigheden om toe te slaan. Dat virus verandert niet. Wij moeten veranderen om het virus geen verspreidingskans te geven. Als we daarin falen, steekt het weer de kop op. [...]"
- Hoogleraar gedragsverandering en maatschappij Rick van Baaren vraagt zich wel af of Nederlanders weer zo 'gedwee' mee zouden doen mocht er een nieuwe intelligente lockdown komen. "Als de versoepeling wordt ervaren als een teken dat de crisis voorbij is, zullen mensen meer moeite hebben met een nieuwe lockdown. Wie de versoepeling ziet als een tijdelijke verlichting, zal daar minder moeite mee hebben"

Informatiebehoefte*Welke informatievragen leven er bij getroffen?*

- Bij de NOS de vraag: 'Volle vliegtuigen mogen, volle theaterzalen niet: wat is het verschil?' Het medium schrijft: 'Hoewel er nog veel onduidelijk is over besmettingsgevaar in een vliegtuig, is *luchtvaartdeskundige Joris Melkert* er net als *Jaap van Dissel* van overtuigd dat dit gevaar klein is. Volgens Melkert is de luchtventilatie in een vliegtuig anders dan bijvoorbeeld in kantoorgebouwen, bioscopen, touringcars of treinen. De meeste lucht die in de cabine komt, is vers. Een deel wordt gefilterd voor hergebruik met hepa-filters. Zo'n filter haalt 99% van de deeltjes en organische stoffen, inclusief microben, uit de lucht.' Melkert benadrukt wel dat mensen zich aan de regels moeten houden en niet moeten vliegen bij klachten. Hoewel ook Melkert zegt dat de veiligheid nooit 100% zal zijn, heeft hij vertrouwen in alle voorzorgsmaatregelen. "Mocht er in de keten alsnog iets misgaan, dat er toch iemand aan boord zit die besmettelijk is, die alle regels negeert of niet weet dat hij ziek is, dan weten we in de luchtvaart heel precies wie er aan boord is geweest en waar ze gezeten hebben."
- *Arts-microbioloog Andreas Voss* zet daar vraagtekens bij. Hij bevestigt dat vliegtuigen inderdaad een veel betere luchtcirculatie hebben dan bijvoorbeeld restaurants en theaters, maar betwijfelt of dit besmettingen voorkomt. "Ik ben ook niet bang dat het hele vliegtuig ziek wordt, daarvoor is die luchtcirculatie inderdaad goed genoeg. Maar die stroming is volgens mij niet zo sterk dat het de overdracht van grote druppels op korte afstand, zoals tussen mensen die naast elkaar zitten, kan voorkomen." Over de kortere vluchten maakt

Voss zich niet zoveel zorgen, zolang passagiers op de juiste manier een mondkapje dragen. De langere vluchten vindt hij een groter probleem. "Ik weet niet hoe ze dat met die mondkapjes willen doen als het vliegtuig van voor tot achter volgepakt is. Al is het alleen maar om te eten en te drinken. Hoe willen ze regelen dat je je masker kan afzetten zonder dat je buurman dat ook doet." Andreas vindt het terecht dat theater-bezoekers zich af vragen 'en wij dan?' "Het gaat om het basisprincipe en als je het bij de luchtvaart loslaat (ondanks de argumentatie van de goede ventilatie). Dan krijg je straks dat mensen denken [in het theater]: zolang we maar een mondkapje dragen, kunnen we alles weer doen".

- Op de social mediakanalen van minister De Jonge komen zorgen binnen over de app, deze zou er alleen maar zijn om mensen in de gaten te houden. Over de coronatesten komen enkele berichten binnen van mensen die erg lang moeten wachten op de testuitslag (60 a 80 uur). Een persoon geeft aan dat de wachttijd voor een test in Rotterdam Zuid 30 dagen is. Verder komen er negatieve reacties binnen op de spoedwet en mensen die aangeven niet meer te geloven in de 1,5 meter samenleving.
- Op de social mediakanalen van minister Van Rijn worden voornamelijk onderlinge discussies gevoerd. Terugkerende onderwerpen waren: maatregelen (en 1,5 meter) zijn overbodig en het duurt te lang voordat je een afspraak kan maken om je te laten testen.
- Op de corporate kanalen van VWS komen vragen binnen waarom mondkapjes niet in een kleine supermarkt moeten worden gedragen. Ook leven er praktische vragen over het testen; wat als ik mijn huis niet uit kan of geen auto heb? Ook spelen er zorgen rond dit thema: het zou te lang duren voordat je getest kan worden en voordat de uitslag er is. Daarnaast vragen mensen om 'reclame' over hoe je een mondkapje moet dragen. En willen mensen een update over het vaccin.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- *Het Alexander Monro Ziekenhuis (gespecialiseerd in borstkanker) heeft berekend dat het stilzetten van het bevolkingsonderzoek naar borstkanker vanwege de coronacrisis en de oplopende wachttijden, meer dan vijfhonderd vrouwen de komende jaren het leven kost. In de periode dat het bevolkingsonderzoek stillag, drie maanden, zijn circa 250.000 vrouwen niet gecontroleerd op borstkanker. Hierdoor zijn naar schatting 5.575 vrouwen niet doorverwezen naar het ziekenhuis.*
- Bronnen melden aan RTL Nieuws dat iedere arbeidsmigrant een aparte slaapkamer moet krijgen, om het risico op besmetting tegen te gaan. Ze mogen ook niet meer in kleine busjes van en naar het werk worden gebracht. Die aanbevelingen doet een speciaal adviesteam aan het kabinet. Dit zogenoemde aanjaagteam voert de opdracht uit in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
- Via het landelijke nummer voor een coronatest, zijn 59.090 afspraken gemaakt. De GGD heeft al bij bijna 50.000 mensen een coronatest afgenomen. 1.000 van hen waren besmet met het coronavirus.
- *FNV Zorg & Welzijn, CNV Zorg & Welzijn en werknemersorganisatie FBZ hebben samen met Jeugdzorg Nederland een principeakkoord bereikt voor een corona-overeenkomst. In de overeenkomst staan afspraken en aanbevelingen over gezond en veilig werken ten tijde van de coronacrisis én erna, waarmee ook de zorg voor kwetsbare kinderen gecontinueerd wordt.*
- Zondag heeft *De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit* op drie locaties alle pelsdieren afgemaakt. Op een vierde nertsenfokkerij is een begin gemaakt met de ruiming. Maandag gaat dat verder.
- De *KNVB* verwacht dat het amateurvoetbal op tijd aan het nieuwe seizoen kan beginnen, met uitzondering van de tweede -en derde divisie. Dat schrijft de voetbalbond in een nieuwsbrief. Daarin vermeldt Jan Dirk van der Zee, directeur amateurvoetbal van de KNVB, dat de competities beginnen zoals van tevoren werd verwacht. Het seizoen 2020/2021 gaat dus volgens originele planning van start.
- Curaçao opent de luchthaven weer voor reizigers uit verschillende Europese landen, waaronder Nederland, Duitsland en België. Minister Martina van Economische Ontwikkeling denkt aan maximaal 10.000 reizigers per maand. Toeristen zullen moeten meewerken aan testen om te zien of zij besmet zijn met het virus.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Bij de *Hortus Alkmaar* merken medewerkers dat de verkoop van het plantje *Artemisia Annuua* sterk is toegenomen. Waar zij eerst 3 zakjes zaden per week verkochten, verkopen zij nu 25 zakjes per dag. Hoogstwaarschijnlijk komt het door de uitspraak van de president van Madagaskar. Hij beweert dat getrokken thee van het plantje helpt tegen corona.
- *IT-deskundige Brenno de Winter* zegt dat de corona-app, al waardevol is als twintig procent van de Nederlanders die app gaat gebruiken. "Bij een op de vijf mensen heeft het al effect, blijkt nu uit onderzoek. Eerder werd gezegd dat er wel zestig procent nodig was, dat is wel heel hoog. Maar dat is dus niet nodig.

Zeker niet als er straks nieuwe brandhaarden ontstaan. Elke dag winst levert iets op", aldus De Winter in het radioprogramma Dit is de Dag. Verder vertelt De Winter hoe de app in de praktijk werkt.

- FD schrijft dat het nog altijd onduidelijk is waarom bij een vergelijkbaar besmettingspercentage onder het personeel het ene vleesbedrijf moet sluiten en het andere open mag blijven. Na weken touwtrekken tussen ministeries, GGD's en vleesbedrijven is het beeld nog steeds diffuus'. Elke regio zou hierin zijn eigen weg volgen. Zo weten ze in Eindhoven niet waarom het slachthuis in Boxtel open mag blijven. En omgekeerd weten ze in Den Bosch niet waarom slachthuis Van Rooi wel moet sluiten.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffenen en betrokken?

Demonstraties

- De *Veiligheidsregio Zuid-Limburg* laat weten dat er zo'n 1.400 mensen hebben meegedaan aan de manifestatie tegen racisme in Maastricht. Volgens de woordvoerder hielden de deelnemers zich goed aan de regels. Er waren ronde gele vlakken op de grond getekend, waarop mensen gingen zitten om 1,5 meter afstand te houden. De organisatie had hierom gevraagd.
- Ook in Zwolle verliep de demonstratie vreedzaam. De gemeente Zwolle had een maximum van 2.400 mensen afgesproken. Het aantal aanwezigen werd uiteindelijk geschat op ongeveer duizend, waardoor het in acht nemen van de 1,5 meter afstand niet in gevaar kwam.

Volgen zij gedragsadviezen op?

- Johan de Vos (Koninklijke Horeca Nederland afdeling Breda) stelt o.b.v. eigen onderzoek onder 450 horecazaken in Breda dat slechts 7% van de gasten zich houdt aan de geldende regels. 75% van het personeel geeft aan het erg lastig te vinden op de regels te handhaven.
- Klanten in winkels houden zich niet langer aan de 1,5 meter afstand en negeren ook steeds vaker de andere coronamaatregelen. Dat blijkt uit een enquête die vakbond FNV onder winkelpersoneel heeft gehouden. Van de 800 winkelmedewerkers die de vragenlijst hebben ingevuld, zegt ruim 90% dat klanten te dichtbij komen en niet langer een winkelmandje of -wagen meenemen. Ook nemen mensen weer hun kinderen mee naar de winkel. Personeel dat klanten hierop aanspreekt, riskeert een agressieve reactie.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- Het *ziekenhuis Alexander Monro (gespecialiseerd in borstkanker)* doet een dringend beroep op het RIVM om de bevolkingsonderzoeken niet opnieuw stil te leggen als er een tweede golf aan coronabesmettingen komt. *Bestuurder Marjolein de Jong (Alexander Monro Ziekenhuis)*: "Ik denk dat als je het weer opnieuw zou stoppen, ga je een nog langere achterstand krijgen die moeilijker is om in te halen." Volgens De Jong is de screening is niet voor niks "Die is er om kanker in een zo vroeg mogelijk stadium te ontdekken. En daar moet je alles aan doen om dat door te laten gaan, om consequenties te voorkomen. Dat heeft het natuurlijk nu al voor het aantal sterfgevallen op termijn." Het RIVM verwacht niet opnieuw te hoeven stoppen met het bevolkingsonderzoek. Maar zal wel het aantal uitnodigingen voor bevolkingsonderzoek aanpassen naar wat de zorg aan kan, mocht er een nieuwe golf komen.
- Het Alexander Monro Ziekenhuis roept vrouwen op bij klachten naar de huisarts te gaan. Afgelopen maanden bleven vrouwen thuis uit angst voor besmetting. "Let niet alleen op een bobbeltje; dat is maar één van de signalen dat iets mis is. Let ook op deukjes, ingetrokken tepel, rode of sinaasappelachtige huid".
- CNV roept alle werkenden die terugkeren van een vakantie in het buitenland op eerst een coronatest te doen en dan pas naar het werk te komen. Volgens de bond vreezen veel mensen nieuwe coronabesmettingen als gevolg van tripsjes over de grens. Dat blijkt uit onderzoek van CNV onder bijna 1900 werkenden.
- De kermisbranche voert deze week actie om het kabinet en de Tweede Kamer te overtuigen van de noodzaak de attracties zo snel mogelijk weer te laten draaien. Vijftig echtgenotes van kermisexploitanten overhandigen dinsdag op het Binnenhof een open brief ter ondersteuning van een motie van het *Kamerlid Wybren van Haga*, waarin wordt gevraagd de kermissen eerder dan 1 september open te stellen.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- D66 wil weten of de Nederlandse overheid betrokken is geweest bij de deal tussen Nederlandse onderzoekers die een mogelijk coronamedicijn hebben ontwikkeld en een Amerikaanse farmaceut die het exclusief op de markt mag brengen. "Welke afspraken liggen daaronder?" vraagt *D66-Kamerlid Jan Paternotte*. Hij is bang dat de Amerikaanse regering ingrijpt en afdwingt dat andere landen het medicijn niet kunnen krijgen. Volgens Paternotte kun je normaal goed zakendoen met Amerika, maar is de Amerikaanse

regering nu behoorlijk grillig. "We hebben eerder voorbeelden gezien waarbij ze probeerden om belangrijke medicatie of de kans op een vaccin exclusief naar Amerika te halen." Paternotte wil weten of minister De Jonge "heeft meegekeken om misschien wel mogelijk te maken dat een Europese farmaceut dit had gemaakt. Dan zou het onder de Europese regels vallen en dan weet je zeker dat er ook een verspreiding plaatsvindt die ervoor zorgt dat landen die het nodig hebben het ook kunnen gebruiken."

- Nu de cafés en middelbare scholen sinds 1 juni weer open zijn, vinden veel naasten het onverdraaglijk dat hun partner of ouders wegens de coronamaatregelen nog opgesloten zitten in het verpleeghuis. Volgens jurist en onderzoeker in de ouderenzorg Brenda Frederiks (Amsterdam UMC) worden er dagelijks mensenrechten geschonden. "Ik kan er niks anders van maken. Er is geen enkele reden meer om oude mensen tegen hun wil op te sluiten. Alles is opengegaan buiten de instellingen. Als er bewoners of personeelsleden besmet zijn met corona in een verpleeghuis dan is dit strenge beleid nog wel te begrijpen. Maar in de vele verpleeghuizen waar niemand besmet is, is dit niet meer te verdedigen." Volgens Frederiks vinden veel verpleeghuizen de versoepeling ingewikkeld en verschuilen zich nu achter de wet 'publieke gezondheid', die de lockdown mogelijk maakte. Er is sprake van willekeur, zegt jurist Frederiks. "Het ene verpleeghuis is strenger dan het andere. Bovendien is er in alle verpleeghuizen elf weken lang geen toezicht geweest. De inspectie keek mee 'op afstand', de familie mocht niet naar binnen."
- Zowel personeel als gevangenen van jeugdgevangenis De Hartelborgt in Spijkenisse maken zich grote zorgen over hun gezondheid en veiligheid nu 7 groepsleiders besmet zijn. Een gevangene vertelt dat de groepsleiders tot begin vorige week regelmatig de regels aan hun laars lapt en elkaar nog gewoon handen schudden. "Ook komen ze te dicht bij je staan." Dat bevestigt een anonieme gevangenismedewerker.

Testen

- De Telegraaf meldt dat de 'chaos' rond de coronalist nog altijd niet ten einde is. De Telegraaf sprak werknemers die 'telefoondiensten' draaien. Zij geven in veel gevallen uitdrukkelijk tegen de richtlijnen in, alsnog het resultaat de testen omdat ze meeleven met de ongerusten mensen die ze aan de lijn krijgen. Een van de medewerkers zegt "Het is chaos", de ander: "Het is eerder regel dan uitzondering". De GGD ontkent dat er een groot probleem is en veroordeelt de werkwijze van het personeel.
- Gebruik maken van controlevragen om de identiteit vast te stellen zoals andere instanties doen, wil de GGD niet gebruiken. Zij geven aan mensen zelf terug te bellen. De medewerkers geven aan dat de meerderheid niet binnen twee dagen wordt teruggebeld. "Ik heb iemand aan de lijn gehad die meer dan 60 uur moest wachten. [...] Ik begrijp heel goed dat ze dan zelf gaan bellen. Mensen die zo'n test doen zijn vaak heel nerveus en willen weten of er iets aan de hand is. Het gaat ook om mantelzorgers, die moeten tijdig antwoord hebben." De GGD erkent dat het niet lukt om iedereen op tijd te bellen, vaak komt dit ook omdat ze de persoon in kwestie niet te pakken krijgen.
- *Directeur PG van de GGD GHOR Sjaak de Gouw* blikt bij Op1 terug op afgelopen week en vertelt over het aantal mensen dat naar de testlijn heeft gebeld, het aantal afspraken dat is gemaakt en hoeveel tests er zijn afgenomen. De Gouw geeft verder aan dat er in de overall cijfers niets te zien is van drukke weekenden. Ook de demonstratie op de Dam is nog niet terug te zien in de besmettingscijfers. De Gouw meent tot slot dat de eis van andere landen om een 'testcertificaat' te eisen van toeristen/inreizigers voor "schijnveiligheid" zorgt. Mocht het RIVM besluiten het testbeleid inzake vliegreizigers te wijzigen, dan zal de GGD kijken naar de benodigde capaciteit om vliegreizigers te gaan testen.

Betaald voetbal

- *Jan de Jong (Eredivisie CV-directeur)* bespreekt in Langs de Lijn het noodplan van 140 miljoen voor het betaald voetbal. "De omzet in het betaalde voetbal is 620 miljoen euro per jaar. Er wordt 331 miljoen euro gederfd, daar lost het voetbal 190 miljoen euro van op. Dan resteert er 140 miljoen euro. Maar, dat is onder de aanname dat de NOW-regeling niet wordt doorgezet. En elke week dat wij met publiek kunnen voetballen, neemt die 140 miljoen euro tussen de 5 en 7 miljoen euro af." De Jong stelt dat het voetbal in het begin als geheel naar buiten had moeten treden. "Dat moet ook vaker in de toekomst gebeuren en dat mag je ook van ons verwachten." Volgens De Jong heeft Klaas Dijkhoff geholpen met advies. Volgens NOS waren de twee complimenteers naar elkaar en verbreedert het plan voetbal en politiek.

Bevolkingsonderzoeken

- *Bestuurder Marjolein de Jong (Alexander Monro Ziekenhuis)* maakt zich ook zorgen over het stuwmeer aan operaties, waar vrijwel alle ziekenhuizen vanwege de coronacrisis mee kampen. "De ziekenhuizen hebben maandenlang minder capaciteit gehad. Gelukkig kunnen borstkankerpatiënten nu weer terecht, al zal de

capaciteit bij een toename nog wel een probleem kunnen worden. Er is nog veel onbekend, maar de zorg die wij hebben is duidelijk: laten we er alles aan doen om erger te voorkomen.”

- Het RIVM erkent dat de tijdelijke stopzetting van het bevolkingsonderzoek extra mensenlevens kan kosten. Nienke van der Veen, (programmacoördinator bevolkingsonderzoek RIVM): “Maar je kunt niet zomaar een getal op een bierviltje schrijven. [...] Er zijn nog te veel onzekerheden. We weten niet hoe lang deze crisis nog zal voortduren. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat we over een paar maanden alweer meer uitnodigingen de deur uit kunnen doen. Wat we ook niet weten: Komen de vrouwen weer naar het bevolkingsonderzoek, of blijven ze thuis uit angst voor besmetting. En leidt de latere diagnose en behandeling daadwerkelijk tot overlijden, of hebben deze vrouwen ondanks een zware behandeling nog steeds een goede prognose. Dat zijn lange termijneffecten die we pas over vijf tot tien jaar weten.”

Het nieuwe normaal in de zorg, na corona

- Voorzitter Robin Peeters (Nederlandse Internisten Vereniging) geeft aan dat de afgelopen twee maanden medisch specialisten eindelijk meer ruimte kregen om innovaties op te pakken. Voorbeelden die hij noemt zijn het beeldbellen met patiënten die niet per se op langs hoeven te komen op de polikliniek.
- De Federatie Medisch Specialisten komt met een ‘handreiking’ voor de collega’s met tips om de zorgvraag aan te kunnen. Belangrijke adviezen daaruit: bekijk per zorgvraag of een patiënt wel echt bij een medisch specialist terecht moet en vraag je bij elk consult af of dit ook op afstand kan plaats vinden.
- Volgens gezondheidseconoom Guus Schrijvers is de reden waarom ziekenhuizen niet terug moeten naar de normale gang van zaken ook omdat er niet genoeg geld is om terug te keren. “Door de crisis is een recessie te verwachten die zeker 4-5 jaar zal duren. Dat betekent dat zelfs als de zorguitgaven maar bescheiden groeien, het percentage van het nationale inkomen dat we aan zorg uitgeven, sterk zal toenemen.”
- Godfried Bogaerts (oprichter BeterDichtij; beeldbelapp voor zorgverleners) noemt het beeldbellen in de zorg niet een echte innovatie: “Daar zit nog steeds de dure specialist te praten”. Volgens hem zit de slimmigheid in het berichtenplatform erna, wat een berichtje uitstuurt als controleafspraak. Bogaerts is sceptisch als mensen beweren dat de crisis de zorg zal veranderen. “Voor je het weet zegt een specialist weer tegen zijn assistent, plan mijn spreekuur vol”.
- Gezondheidseconoom Xander Kooiman vindt het een illusie dat alle ziekenhuizen u zichzelf zullen stoppen met consulten die eigenlijk niet nodig zijn.

Touringcarbedrijven willen rijden met 30 passagiers

- Johan Pouw (Pouw Vervoer) vindt het onbegrijpelijk dat iedereen zomaar de trein in mag stappen, mits ze een mondkapje dragen, maar niet in een touringcar mogen zitten. Volgens Pouw verschilt het aantal mensen dat zij mogen vervoeren per situatie waarvoor ze worden ingezet en is er op die manier te veel onduidelijkheid. Pouw komt met een eigen protocol. Ze rijden met 30 passagiers en willen vanaf 1 juli weer met volle bussen rijden. Pouw: “Het is niet de bedoeling om sociaal ongehoorzaam te zijn. Er klopt gewoon iets niet. En dat willen we ter discussie stellen.” De stap naar de rechter wil Pouw eventueel ook zetten zodat die kan uitleggen waarom de KLM en het OV bepaalde dingen mogen en de touringcarbranche zich aan andere regels moeten houden. Het liefst wil de branche dezelfde regels als het openbaar vervoer.
- Busvervoer Nederlandvoorzitter Theo Vegter: “Touringcarondernemers zijn ontzettend kwaad. Ze begrijpen niets van de verschillende regels en voelen zich genegeerd. Een touringcar en een ov-bus zijn beide een bus. Een vliegtuig is niets anders dan een bus met vleugels. Voor het coronavirus maakt het allemaal in ieder geval niets uit. Dat gedraagt zich in een ov-bus of een vliegtuig niet anders dan in een touringcar.”

Context

- De opleiding geneeskunde gaat op de schop. Voor het eerst sinds 2009 is er een ‘raamplan’ met nieuwe opleidingseisen. Zo krijgen thema’s als het behoud van gezondheid, kwaliteit van leven, palliatieve zorg, betere samenwerking, maar ook technologie en betaalbare en toegankelijk zorg voor iedereen, meer aandacht. Marjolein van de Pol (opleidingsdirecteur studie geneeskunde, Radboudumc): “De opleiding moet niet meer gericht zijn op de 40-jarige patiënt in het ziekenhuis, met één aandoening. Patiënten van nu zijn doorgaans ouderen met meer aandoeningen die door een heel team van zorgmedewerkers worden geholpen, binnen en buiten het ziekenhuis. Roland Laan (hoogleraar ontwikkeling medisch onderwijs, Radboudumc): “Mijn persoonlijke droom is dat iedere afgestudeerde student in elk geval ook in de ouderenzorg echt ervaring heeft opgedaan. [...] zodat de studenten geconfronteerd worden met de lastige dilemma’s die daar spelen. Wat is nog zinnige zorg? Hoe ga ik om met verschillende ziektes tegelijk? Wat levert nog kwaliteit van leven op? Wegen de bijwerkingen op tegen de voordelen van de behandeling?”